

Apostlagärningarna 3

(Vers 1-10) – Petrus botar en lam man

¹ Petrus och Johannes var på väg upp till templet vid tiden för bönen man ber vid nionde timmen. ² Då bar man dit en man som hade varit lam från födelsen. Varje dag satte man honom vid den tempelport som kallas Sköna porten, för att han skulle be dem som var på väg in i templet om en gåva. ³ När han nu såg att Petrus och Johannes skulle gå in i templet, bad han om en gåva. ⁴ De fäste blicken på honom, och Petrus sade: "Se på oss!" ⁵ Mannen såg uppmärksamt på dem och väntade sig att få något. ⁶ Men Petrus sade: "Silver och guld har jag inte, men vad jag har, det ger jag dig: I Jesu Kristi, nasaréns, namn: stig upp och gå!" ⁷ Och han tog honom i högra handen och reste honom upp. Genast fick mannen styrka i fötter och vrister. ⁸ Han hoppade upp, stod upprätt och började gå och följde med dem in i templet, han gick och hoppade och prisade Gud. ⁹ Allt folket såg honom gå omkring och prisa Gud. ¹⁰ Och de kände igen honom och såg att det var mannen som brukade sitta och tigga vid Sköna porten, och de fylldes av förskräckelse och förundran över det som hade hänt med honom.

1. **Petrus och Johannes var på väg upp till templet vid tiden för bönen man ber vid nionde timmen.**
  - a. Dagens uppdelning mellan judendom och kristendom fanns inte på samma sätt så här tidigt i historien. De första kristna var judar och fortsatte med sin judiska kultur och religiositet så länge som det inte krockade med det nya förbundet (Gal 2:11–14). Exempelvis samlades de första kristna ofta i templet (Apg 2:46).
  - b. Normalt sett så samlades många judar för bön i templet tre gånger om dagen; på morgonen, vid nionde timmen (kl 15:00) och vid skymningen (2 Mos 29:38-39). Anledningen till att klockan 15:00 betecknas som "nionde timmen", beror på att romarna började räkna dygnet från soluppgången.
    - i. Den första och den sista bönesamlingen i templet innehöll ett offer och det är intressant att Petrus och Johannes väljer att gå på just den bönesamling då det *inte* offras. Jesus har burit fram sig själv som ett syndoffer och det behövs därför inte längre några mer syndoffer (Heb 10:11-18).
    - ii. Detta är ett bra exempel på hur de första kristna levde kvar i sin judiska kultur och religiositet så länge som det inte krockade med det nya förbundet; de gick på den gemensamma judiska bönen men avstod att delta i det onödiga syndoffret eftersom de redan fått alla sina synder förlåtna.
    - iii. På samma sätt bör även vi idag fundera på vad det är i vår kultur som krockar med det nya förbundet och vår kristna tro. Detta bör alltid vara ett ständigt pågående samtalsämne i den kristna församlingen. Man behöver inte sluta vara svensk bara för att man har blivit kristen, man kan gott och väl fortsätta

Christian Mólks Bibelkommentarer

med sina svenska seder och bruk, men man behöver kritiskt granska sin kultur och fundera på om det finns något som är ogudaktigt och inte går att förena med den kristna tron.

2. Då bar man dit en man som hade varit lam från födelsen. Varje dag satte man honom vid den tempelport som kallas Sköna porten

- a.** Det fanns flera portar in i Jerusalems tempel och detta var förmodligen templets östra port som ledde från kvinnornas förgård till hedningarnas.
- b.** Den lame mannens situation var hopplös. Han var över 40 år (Apg 4:22), hade varit lam ända från födelsen och var totalt beroende av andra människor. Den lame mannen har dock fogat sig i sin situation och förväntade sig inte något mirakel.
- c.** Mannen ber Petrus och Johannes om lite pengar för att kunna leva vidare med sitt handikapp. Dock vill inte Gud bara *underlätta* vår situation, han vill *upprätta* vår situation. Det är inte Guds vilja att vi människor enbart ska få lite hjälp så att vi klarar av att överleva en dag till i vår miserabla situation, nej Gud vill upprätta, hela och fullständigt befria oss från våra bekymmer!

3. Mannen såg uppmärksamt på dem och väntade sig att få något.

- a.** Den lame mannen förväntade sig att få lite pengar, men Gud ville ge honom något mycket större och bättre; ett helande!
  - i.** Gud är så mycket godare och kärleksfullare än vad vi kan förstå och ofta förväntar vi oss alldeles för lite från honom. Gud *vill* välsigna och hela oss, men ofta nöjer vi oss med något mycket mindre än vad Gud egentligen vill ge oss.
  - ii.** Enligt Efesierbrevet har Gud välsignat oss kristna med "all den himmelska världens välsignelse" (Ef 1:3) och vi behöver lyfta blicken och be om att få det Gud vill ge oss.
  - iii.** Ibland tänker jag att vi kristna ibland sätter oss själva i den lame mannens hopplösa situation och förväntar oss inte de mirakler som Gud egentligen vill ge oss. Det vore ju väldigt tråkigt om vi missade en massa av Guds välsignelser bara för att vi trodde för lite om Gud.

- iv.* Även om den lame mannen egentligen inte förväntade sig ett helande, så gav Gud honom ett helande ändå! Även om vår tro inte alltid räcker till, så kan Gud välsigna oss ändå. Ibland är det lätt hänt att man känner en press och att man tvingar sig själv till att "tro på att man ska bli helad" så att man till slut mår dåligt, och det är inte Guds tanke.

4. Men Petrus sade: "Silver och guld har jag inte, men vad jag har, det ger jag dig: I Jesu Kristi, nasaréns, namn: stig upp och gå!"

- a.* Det finns tyvärr en felaktig uppfattning bland somliga kristna att rikedom innebär att man är välsignad av Gud. Dock är det lyckligtvis så att Guds välsignelse inte handlar om att bli rik på pengar, utan att få ta del av upprättelse och helande till ande, kropp och själ.
  - i.* Den troende behöver enligt Jesus aldrig bekymra sig om pengar, Gud har omsorg om de som tillhör honom och kommer att ge oss allt vi behöver (Matt 6:24–34).
- b.* Petrus kunde, om han hade haft pengar, gett den lame mannen några kronor och på så sätt underlättat mannens besvärliga situation en aning, men då hade mannen varit tillbaka som tiggare även dagen efter och situationen hade varit oförändrad.
  - i.* Petrus nöjer sig inte med att bara underlätta mannens situation, utan vill istället fullständigt befria honom från handikappet så att han får en möjlighet till ett nytt liv!
- c.* Det är givetvis inte fel att ge tiggare pengar eller på något annat sätt underlätta en besvärlig situation, det är alltid gott att hjälpa. Men vi som kristna måste komma ihåg att Gud vill något mycket större och bättre än att bara för dagen *underlätta* en miserabel situation, Gud vill helt ta bort problemet och istället *upprätta* varje människa och erbjuda ett nytt liv!
  - i.* Vi kristna behöver i större utsträckning be Gud om större tro i våra liv och mer av den helige Andes kraft i våra böner så att vi ännu mer kan delta i Guds upprättande av hela mänskligheten.
- d.* Om du fick välja mellan att vara rik på *pengar* eller rik på *himmelska välsignelser*, vad skulle du välja?
  - i.* Idag finns det många kyrkor och många kristna som gott och väl skulle kunna säga "silver och guld har vi", men som är långt borta från att säga "i Jesu

Christian Mólks Bibelkommentarer

Kristi, nasaréns, namn: stig upp och gå!". Kanske är det dags att omvärdera vad som är viktigast?

- e. Än idag kallas kristna för "nasarener" i Israel.

5. *men vad jag har, det ger jag dig*

- a. Petrus hade själv tagit del av Jesu kraft och kunde därför förmedla den vidare (Apg 1:8, Apg 2:1-4).
- b. Vem som helst kan inte gå omkring och slita handikappade ur deras rullstol och utgå ifrån att Gud helar dem. Att förmedla Guds kraft innebär att man också själv på något sätt har tagit del av Guds kraft.
- c. Paulus uppmanar alla kristna att *söka vinna de andliga gåvorna* (1 Kor 14:1), och vill man kunna göra som Petrus gjorde så bör man be Gud om att få någon av dessa andliga gåvor (1 Kor 12:4-11).
- d. Om man nödvändigtvis ska spekulera om vilken andlig gåva Petrus hade fått och som han brukade vid detta tillfälle så skulle jag personligen tro att han dels hade fått *gåvan att bota sjuka*, men också *trons gåva*. Onekligen blev ju den lame mannen helad och botad från sitt handikapp så den gåvan var ju på något sätt i bruk. Men på det häpnadsväckande sätt som Petrus i tro *visste* att just denna man skulle bli helad tyder på att Petrus även fått del av trons gåva.
  - i. Dock får man inte glömma att den helige Ande bor i varje kristen och det är den helige Ande som äger alla gåvor och han kan givetvis förmedla dem hur han vill (1 Kor 12:11). Så även om man inte fått just gåvan att bota sjuka, så kan ändå varje kristen be för sjuka och låta den helige Ande bota. Att få *gåvan* att bota sjuka handlar om att Gud använder just den gåvan på ett tydligare sätt.

6. *I Jesu Kristi, nasaréns, namn*

- a. I vår västerländska kultur är namn mest bara ett tilltalsnamn, men i Mellanöstern på Bibelns tid var ett namn något mycket mer än bara ett tilltalsnamn. När någon biblisk person var med om något stort och avgörande så hände det ibland att Gud gav dem ett nytt namn för att markera det nya liv som nu började.

- iii.* När kvinnan med blödarsjuka rör vid Jesus i tro på att hon kan bli frisk, då blir hon frisk (Mark 5:28–29).
- iv.* När kvinnan med en besatt dotter *inte lämnar Jesus* trots ett till synes avvisande svar så botar Jesus hennes dotter (Mark 7:24–30).
- v.* Jesus frågar två blinda: *”Tror ni att jag kan göra detta?”* De svarade: *”Ja, Herre.”* Då rörde han vid deras ögon och sade: *”Som ni tror skall det ske med er.”* Och deras ögon öppnades.” (Matt 9:28–30).

8. Han hoppade upp, stod upprätt och började gå och följde med dem in i templet, han gick och hoppade och prisade Gud.

- a.* Tidigare var den lame mannens situation *hopplös*, men nu när han är helad *hoppar* han upp och prisar Gud. Mannens situation är inte längre hopplös ;)
- b.* Vi kan lära oss mycket gott från den lame mannens respons på sitt helande. (1), mannen *följer apostlarna*, (2), mannen *använder det Gud har gett honom* och (3), mannen *prisar Gud*.
- c.* Jesaja profeterade många hundra år innan denna händelse att Gud själv kommer att komma till jorden och frälsa oss människor och att *”den lame”* då *”skall hoppa som en hjort”* (Jes 35:6). Denna profetia uppfylls nu konkret inför ögonen på Jerusalem-borna.

9. Allt folket såg honom gå omkring och prisa Gud. Och de kände igen honom och såg att det var mannen som brukade sitta och tigga vid Sköna porten, och de fylldes av förskräckelse och förundran över det som hade hänt med honom.

- a.* Den lame mannen hade ju varit lam i 40 år och var väl igenkänd bland alla dem som brukade gå till templet. Ingen kunde förneka att det helt uppenbart hade skett ett fantastiskt mirakel!
  - i.* Folket som kände igen mannen och insåg att Gud hade gjort ett mirakel blev *förskräckta* och *förundrade*. En bättre respons hade varit om de hade gjort som den lame mannen; *priset Gud!*
  - ii.* När du och jag ser Gud göra mirakler, hur reagerar vi? Bemöter vi det med skepsis, rädsla, otro eller glädje?

- b. Mannen brukade sitta och tigga vid Sköna porten, vilket högst troligtvis innebär att Jesus måste ha gått förbi mannen när han gick in i templet. Varför helade inte Jesus denna man? Ibland är det så att Jesus inte botar sjuka när de inte tror på honom (Mark 6:5-6), men det kan också vara så att Jesus av någon anledning visste att den rätta tiden för mannens helande var när han fick träffa Petrus. Gud vet när det är rätt tid för ett helande och ibland kanske man behöver invänta Guds rätta tid.

(Vers 11-26) – Petrus vittnar om Livets furste

¹¹ *Då mannen höll sig till Petrus och Johannes, skyndade allt folket fram till dem i den pelarhall som kallas Salomos pelarhall. De var utom sig av häpnad.* ¹² *När Petrus såg det sade han till folket: "Israeliter, varför är ni förvånade över det här, och varför stirrar ni på oss, som om vi av egen kraft eller fromhet hade gjort att han kan gå?"* ¹³ *Nej, Abrahams, Isaks och Jakobs Gud, våra fäders Gud, har förhärligat sin tjänare Jesus, som ni utlämnade och förnekade inför Pilatus, när denne hade beslutat att frige honom.* ¹⁴ *Ni förnekade den Helige och Rättfärdige och begärde att få en mördare frigiven.* ¹⁵ *Livets furste dödade ni, men honom har Gud uppväckt från de döda. Det är vi vittnen till.*

¹⁶ *Och genom tron på hans namn har det namnet gett styrka åt denne man, som ni ser och känner. Tron som det namnet skänker har gett honom full hälsa så som ni alla ser.* ¹⁷ *Nu vet jag, bröder, att varken ni eller era rådsherrar visste vad ni gjorde.* ¹⁸ *Men Gud har på detta sätt låtit det gå i uppfyllelse som han har förutsagt genom alla sina profeter, att hans Messias skulle lida.* ¹⁹ *Ångra er därför och vänd om, så att era synder blir utplånade* ²⁰ *och tider av vederkvickelse kommer från Herrens ansikte och han sänder Messias som är bestämd för er, nämligen Jesus.* ²¹ *Honom måste himlen ta emot tills de tider kommer då allt det blir återupprättat, som Gud har förkunnat genom sina heliga profeters mun från urminnes tid.*

²² *Mose har sagt: En profet som är lik mig skall Herren er Gud låta träda fram åt er, ur era bröders krets. Lyssna till honom i allt vad han säger er.* ²³ *Men var och en som inte lyssnar till den profeten skall utrotas ur folket.* ²⁴ *Alla profeterna, så många som har talat från Samuel och framåt, har också förkunnat dessa dagar.* ²⁵ *Ni är barn till profeterna och arvtagare till förbundet som Gud slöt med era fäder, när han sade till Abraham: I din avkomma skall alla folk på jorden välsignas.* ²⁶ *För er först och främst har Gud låtit sin tjänare träda fram, och han har sänt honom för att välsigna er genom att vända var och en bort från sina onda gärningar."*

1. ¹¹ *Då mannen höll sig till Petrus och Johannes, skyndade allt folket fram till dem i den pelarhall som kallas Salomos pelarhall. De var utom sig av häpnad.*

- a. Folket var "utom sig av häpnad" över att ha bevittnat ett mirakel, men Petrus hade lärt sig av Jesus att ett mirakel i sig självt inte leder någon till frälsning (Luk 16:19-31), så Petrus gör sig redo för att ta tillfället i akt och predika evangeliet för de nytillkomna åhörarna.

2. ¹² När Petrus såg det sade han till folket: "Israeliter, varför är ni förvånade över det här, och varför stirrar ni på oss, som om vi av egen kraft eller fromhet hade gjort att han kan gå?"

a. Petrus är noga med att poängtera att detta mirakel inte är orsakat av varken apostlarnas egen kraft eller fromhet, utan av Gud.

i. Det finns alltid en risk att vi felaktigt tror att det är vissa predikanter eller pastorer som gör mirakler när det ju är Gud som utför dem. Även om Gud använder vissa personer extra mycket ibland, så ska vi alltid ge äran till Gud.

b. Petrus ifrågasätter varför folket är förvånade över detta mirakel; Jesus botade ju sjuka när han gick omkring på jorden, så varför skulle han inte fortsätta att göra det ifrån himlen?

i. Ofta har jag personligen önskat att man hade levt på Jesu tid och fått bevittna alla de mirakler som Jesus gjorde. Men faktum är att Jesus är lika verksam idag som då (Heb 13:8) och han har till och med lovat att vi ska få se ännu större mirakler än de Jesus gjorde (Joh 14:12).

3. ¹³ Nej, Abrahams, Isaks och Jakobs Gud, våra fäders Gud, har förhålligat sin tjänare Jesus, som ni utlämnade och förnekade inför Pilatus, när denne hade beslutat att frige honom.

a. Att Petrus inleder sin predikan med att nämna "Abrahams, Isaks och Jakobs Gud" visar att kristendomen inte är någon annan religion än den som Israel redan tillhörde.

b. Petrus inleder med att identifiera sig själv med övriga judar på plats, för att i nästa andetag anklaga dem för Jesu död.

i. Judarna fick inte utföra dödsstraff enligt sina romerska ockupanter så även om Pilatus ville frige Jesus så gick han ändå med på att avrätta honom, och därmed har judarna och hedningarna lika stor skuld i att Jesus dog.

ii. Men om vi ska granska oss själva så är vi faktiskt allihopa lika skyldiga till Jesus död eftersom det var för våra synder som han dog.

4. ¹⁴ Ni förnekade den Helige och Rättfärdige och begärde att få en mördare frigiven.

Christian Mólks Bibelkommentarer

- a.** I Gamla testamentet används titeln "den Helige" mer än 40 gånger om Herren Gud, och nu använder Petrus den om Herren Jesus, en tydlig indikation om vem Jesus är.
- b.** Den mördare som folket begärde att få frigiven var Barabbas (Mark 15:6-15).
  - i. "Barabbas" betyder "faderns son" och när folket tar emot Barabbas men förkastar Jesus så tar de emot den falske sonen och förnekar den riktige Sonen.
  - ii. Kontrasten mellan Barabbas och Jesus är stor. Barabbas är en mördare, en person som *tar* liv. Jesus är livgivaren, en person som *ger* liv.
  - iii. Barabbas fungerar som en symbolisk förebild för alla människor i och med att han blir frigiven när Jesus tar hans dödsdömda plats trots att han är skyldig till sina brott.

5. ¹⁵ *Livets furste dödade ni, men honom har Gud uppväckt från de döda. Det är vi vittnen till.*

- a.** Självklart kan inte "livets furste" förbli död någon längre tid, utan Gud uppväckte honom från de döda.
- b.** Apostlarna var ögonvittnen till uppståndelsen eftersom de mötte Jesus livs levande efter hans död. Men även vi idag är vittnen till Jesu uppståndelse när vi berättar för folk att vi har mött honom.

6. ¹⁶ *Och genom tron på hans namn har det namnet gett styrka åt denne man, som ni ser och känner. Tron som det namnet skänker har gett honom full hälsa så som ni alla ser.*

- a.** Petrus är återigen noga med att ge äran för miraklet till Gud. Miraklet skedde inte i *Petrus* namn, utan i *Jesus* namn.
  - i. Vi får aldrig göra vår kristna tro beroende av en pastor eller någon ledare, för om den personen avviker från tron så står vi plötsligt där ensamma. Vi behöver tro på Jesus och lita på Gud så som ett spädbarn som ligger i sin moders famn. Gud kommer aldrig att svika eller överge oss (5 Mos 31:6, Heb 13:5).
- b.** Att göra någonting i "Jesu namn" innebär att det sker tack vare Jesu auktoritet, och inte vår egen auktoritet.

Christian Mólks Bibelkommentarer

- i. På samma sätt kan en ambassadör uttala sig i sitt lands namn eller representera sitt land. I sig själv är ambassadören obetydlig men när han agerar i sitt lands namn så är han lika mäktig som sitt land.
- c. På Bibelns tid var en persons namn något mer än bara ett tilltalsnamn, det representerade personens syfte, karaktär och liv.
  - i. Jesus namn (Josua, Yeshua eller Yehoshuah) är en hopslagning av de två hebreiska orden "yeho" och "shua".
    1. "Yeho" är ett ord som kommer från "YHWH" / "Yahweh", dvs. Guds namn "Jag är den Jag är" som vi på svenska ofta skriver "HERREN" (2 Mos 3:15).
    2. "Shua" betyder "frälsning" eller "rädda oss!".
    3. Sammantaget blir alltså Jesus namn "Gud räddar oss" eller "Gud frälsaren", vilket ju stämmer väldigt väl överens med att Jesus är Gud som blev människa för att frälsa oss människor.

7. ¹⁷ Nu vet jag, bröder, att varken ni eller era rådsherrar visste vad ni gjorde. ¹⁸ Men Gud har på detta sätt låtit det gå i uppfyllelse som han har förutsagt genom alla sina profeter, att hans Messias skulle lida.

- a. Även om Petrus anklagade folket å det grövsta när han förkunnade att de hade dödat Jesus, så kan han ändå kalla dem för "bröder". Petrus hatade inte sina fiender utan förlåter dem och berättar för dem hur de kan bli frälsta.
  - i. Petrus kan göra detta eftersom han själv tre gånger förnekade Jesus och övergav sin Herre, men blev förlåten och tagen tillbaka. Petrus vet av egen erfarenhet att Jesus förlåter.
    1. På liknande sätt bör du dela med dig av dina erfarenheter med Gud till de som är beredda på att lyssna.
- b. När Gud väl har bestämt sig för någonting, så går det inte att hindra hans plan från att förverkligas. Även om Guds plan möter på motstånd så använder Gud det till sin egen fördel.

Christian Mólks Bibelkommentarer

8. ¹⁹ *Ångra er därför och vänd om, så att era synder blir utplånade* ²⁰ *och tider av vederkvickelse kommer från Herrens ansikte och han sänder Messias som är bestämd för er, nämligen Jesus.*
- a. Varje förälder lär sig snabbt att bara för att barnen säger "förlåt" när de har gjort fel, så betyder inte det att de verkligen menar vad de säger. Att ångra sig och vända om innebär att helt byta riktning och gå en annan väg än den man tidigare gått på.
    - i. Om vägen folket tidigare vandrat på varit destruktiv och lett till Jesus död, så måste de nu vända om och gå i motsatt riktning och välkomna Jesus som Herre i deras liv.
  - b. Alla som ångrar sig och vänder om kommer också att få alla sina synders förlåtna och utplånade.
  - c. På Bibelns tid fanns inte sådant bläck som vi har idag, utan man använde ofta färg som man kunde torka bort med en blöt trasa. När Petrus säger att våra synder blir "utplånade" kan man jämföra det med att man suddar ut texten från ett papper.
9. ²¹ *Honom måste himlen ta emot tills de tider kommer då allt det blir återupprättat, som Gud har förkunnat genom sina heliga profeters mun från urminnes tid.*
- a. När Petrus predikade för folket så hade Jesus alldeles nyligen farit upp till himlen och satt sig på Guds högra sida. Men det kommer att komma en tid då Jesus återvänder till jorden för att till fullo upprätta Guds rike.
10. ²² *Mose har sagt: En profet som är lik mig skall Herren er Gud låta träda fram åt er, ur era bröders krets. Lyssna till honom i allt vad han säger er.* ²³ *Men var och en som inte lyssnar till den profeten skall utrotas ur folket.* ²⁴ *Alla profeterna, så många som har talat från Samuel och framåt, har också förkunnat dessa dagar.* ²⁵ *Ni är barn till profeterna och arvtagare till förbundet som Gud slöt med era fäder, när han sade till Abraham: I din avkomma skall alla folk på jorden välsignas.*
- a. Profetian som Petrus hänvisar till återfinns i 5 Mosebok kapitel 18.
  - b. Det fanns en diskussion bland judarna om huruvida denne Profet som Mose profeterade om var samme person som Messias eller inte. Här visar Petrus att Profeten och Messias är samme person, dvs. Jesus Kristus.

Christian Mølks Bibelkommentarer

11. ²⁶ För er först och främst har Gud låtit sin tjänare träda fram, och han har sänt honom för att välsigna er genom att vända var och en bort från sina onda gärningar.

- a.** Här ser vi att det djupast sett är Gud som vänder oss bort från våra onda gärningar. Att vi omvänder oss och slutar synda är egentligen inte någonting som vi klarar av i oss själva utan något som Gud gör i oss.
  - i. Men en fråga vi alla måste ställa oss är huruvida vi *vill* vända oss bort från våra synder.
- b.** Orsaken till att Jesus kom till jorden var för att "välsigna" oss, inte för att fördöma oss. Om vi vill att Gud ska förvandla oss och vända oss bort ifrån synd så behöver vi ta emot Jesus och bekänna honom som vår Herre och Frälsare.

Copyright 2013-2014 Christian Molk - All Rights Reserved.

All Bibeltext kommer från [Svenska Folkbibeln](#) om inte annat anges.